

همکاری‌های ایران و روسیه در صنعت نفت را از حالت تجاری به راهبردی فراهم می‌کند.

پالایشگاه‌داری فراسرزمینی

توسعه صادرات نفت خام و میعانات گازی به امریکای لاتین و بهره‌گیری از ظرفیت‌های پالایشگاهی کشورهای امریکای لاتین یعنی همان پالایش فراسرزمینی رؤیایی بود که در این یک سال اخیر محقق شد. سیاست خرید تقاضا از طریق سهامدار شدن در پالایشگاه‌های فراسرزمینی برای نخستین بار در دولت سیزدهم پیگیری شد. این کار که با هدف بازسازی جدید نفت ایران در این کشورها، صادرات خدمات فنی مهندسی و بازسازی این پالایشگاه‌ها در ازای تصاحب بخشی از سهام این پالایشگاه‌ها انجام گرفت، موجب شد تا همکاری‌ها میان

امریکای لاتین در تولید این محصولات، تهاتر بخشی از مطالبات بابت فروش نفت با کالاهای اساسی و دارو برنامه‌ریزی شده است. در یکسال نخست دولت سیزدهم، وزارت نفت با تهاتر فرآورده‌های نفتی، میعانات گازی و محصولات پتروشیمی، موفق به تأمین کالاهای اساسی از جمله ذرت، روغن، شکر و دارو شده است.

در همین راستا با توسعه همکاری‌های ایران و امریکای لاتین و بهره‌گیری از ظرفیت‌های موجود در این بازار، صدور خدمات فنی و مهندسی به کشورهای امریکای لاتین نیز اتفاقات مثبتی در این مدت رقم خورده است. این موضوع موجب شده تا از ظرفیت شرکت‌های تابعه و توانمندی پیمانکاران، سازندگان داخلی ایرانی در کشورهای امریکای لاتین استفاده شود. در این رابطه وزارت نفت دولت سیزدهم مذاکراتی با کشورهای منطقه امریکای لاتین انجام داد و اطلاعات به منظور صدور خدمات فنی و مهندسی داخلی ایرانی به کشورهای امریکای لاتین تبادل شد.

افزایش روابط گازی با همسایگان

در دولت سیزدهم صادرات گاز کشور افزایشی ۲۵ درصدی داشت. در این میان، صادرات گاز به عراق در ۳ ماهه نخست سال ۱۴۰۱ نسبت به بازه مشابه سال ۱۴۰۰ با افزایش ۴۳ درصدی رو به رو بود و نشان می‌دهد که صادرات گاز به عراق رشد قابل توجهی داشته است. اما بهبود روابط گازی با عراق به افزایش سطح صادرات خلاصه نمی‌شود و دیپلماسی فعال انرژی دولت سیزدهم کمک کرده است که مطالبات معوق و جاری گازی ایران از عراق وصول شود. یکی از دلایل آن هم پایداری میزان گاز صادراتی به عراق است. وصول مطالبات دلاری حاصل از صادرات نفت، گاز و محصولات پتروشیمی به عراق منابع ارزی در اختیار کشور قرار داد که بخشی از آن صرف پرداخت بدهی‌های ارزی کشور شد. از این محل ۱/۶ میلیارد دلار مطالبات معوق دریافت و زمینه افزایش صادرات گاز به این کشور همسایه فراهم شد.

تفاهمنامه همکاری با کشور عمان

با روی کار آمدن دولت سیزدهم، مذاکرات گسترده‌ای برای توسعه روابط همکاری با کشور عمان شروع شده است. در این زمینه با حمایت رئیس‌جمهور، مذاکرات با کشور عمان برای اجرای رؤس تفاهمنامه‌ای مهم شروع شده است. به این ترتیب که انعقاد تفاهمنامه همکاری با کشور عمان برای صادرات گاز و همچنین مطالعه توسعه مشترک میدان نفتی هنگام از موضوعاتی است که زمینه‌های آن در ماه‌های اخیر فراهم شده و مذاکرات درباره آن جریان دارد. به نظر می‌رسد که صادرات گاز به کشور عمان و تعمیق روابط تجاری با این کشور و همین‌طور توسعه و بهره‌برداری از میدان مشترک هنگام بزودی وارد فاز امضای اسناد همکاری و اجرا خواهد شد. مجموع این اتفاقات مهم در یک سال نخست دولت سیزدهم نمایانگر موفقیت دیپلماسی نفتی کشور در اوج تحریم و بدون هیچ وابستگی به توافق ۲۰۱۵ است.

در دولت سیزدهم صادرات گاز کشور افزایشی ۲۵ درصدی داشت. در این میان، صادرات گاز به عراق در ۳ ماهه نخست سال ۱۴۰۱ نسبت به بازه مشابه سال ۱۴۰۰ با افزایش ۴۳ درصدی رو به رو بود و نشان می‌دهد که صادرات گاز به عراق رشد قابل توجهی داشته است. اما بهبود روابط گازی با عراق به افزایش سطح صادرات خلاصه نمی‌شود و دیپلماسی فعال انرژی دولت سیزدهم کمک کرده است که مطالبات معوق و جاری گازی ایران از عراق وصول شود

تفاهمنامه سرمایه‌گذاری خارجی در تاریخ صنعت نفت با شرکت گاز پروم روسیه به ارزش ۴۰ میلیارد دلار امضا شد. هدف از امضای این تفاهمنامه، استفاده از توان فنی و مالی شرکت‌های روسی در توسعه بالادستی و پایین دستی صنعت نفت بود و تفاهمنامه چندین بخش مهم را در برمی گرفت؛ از جمله بخش‌هایی مانند توسعه میدان‌های گازی کیش و پارس شمالی، فشارافزایی میدان پارس جنوبی، توسعه ۶ میدان نفتی، تکمیل طرح‌های LNG، سوآپ گاز و فرآورده‌های نفتی و احداث خطوط لوله صادرات گاز به عمان و پاکستان. اجرایی شدن این تفاهمنامه زمینه تبدیل

ایران و ونزوئلا - دو کشور تحت تحریم‌های امریکا - تقویت شود. بررسی‌ها نشان می‌دهد که در حال حاضر فرایند مشارکت ایران در بهره‌برداری و استفاده از ظرفیت دو پالایشگاه فراسرزمینی «الپالیتو» و «پاراگوانا» در ونزوئلا آغاز شده و قرار است در پتروپالایشگاه «بولیوار سوپریم سوئو» در نیکاراگوئه نیز مشارکت شکل بگیرد. در همین حال، این سؤال مطرح می‌شود که ایران چگونه پول نفت صادر شده به امریکای لاتین از جمله ونزوئلا را دریافت کرده است؟ در پاسخ به این سؤال، با توجه به نیازهای کشور به کالای کشاورزی و ظرفیت‌های قابل توجه کشورهای